

Eindverslag **CAMINO ANDERS BEKEKEN 2024**

Foto1: groepsfoto. Staand: Truus, Rob, Ignace, Linda, Iene, Marion, Angelique, Erna, Sofie.
Gehurkt: Mei Lan, Anneke, Nelly

Wandelen met een visuele beperking
Een pelgrimstocht naar Santiago de Compostela

Inhoud

1. Voorwoord.....	3
2. Evaluatie deelnemers.....	4
Angelique, pelgrim uit Ulft.....	4
Anneke, buddy uit Tilburg.....	4
Erna, pelgrim uit Makkum.....	5
Iene, buddy uit Utrecht.....	6
Linda, pelgrim uit Heerhugowaard.....	7
Marion, buddy uit Beuningen.....	8
Mei Lan, pelgrim uit Leuven.....	9
Nelly, pelgrim uit Rockanje.....	10
Rob, buddy uit Rijswijk.....	11
Truus, pelgrim uit Haarlem.....	12
Sofie.....	12
Ignace.....	13
3. Camino Anders Bekeken in de wereld.....	14
Social Media:.....	14
4. Financiële verantwoording.....	15
5. Tot slot.....	15

1. Voorwoord

Dit is het verslag van de achtste editie van de Camino Anders Bekeken.

Voor dit verslag laten we de vooral deelnemers spreken. Zij hebben immers zelf dit avontuur beleefd, van aanmelden, oefenen, wandelen tot weer thuiskomen. En zij weten het best of deze Camino hen gebracht heeft waarvoor ze zich meldden.

In dit verslag vindt u ook de financiële verantwoording. Met behulp van de giften van fondsen en donaties hebben al vele mensen mee kunnen doen met de Camino Anders Bekeken.

Dit jaar is de Camino door de zelfde ploeg georganiseerd als vorige jaar. Maar Séverine heeft niet mee gelopen met de tocht zelf.

We zijn het jaar begonnen zonder ons af te vragen waarom en voor wie we dit organiseren. Maar er waren al zo veel vooraanmeldingen dat we wel moesten. De Camino Anders Bekeken trekt aan je. Om dat te mogen organiseren is ook al meer dan voldoende motivatie.

Na inschrijving en selectie, vonden we dit jaar 6 wandelaars met een visuele beperking en 4 betrokken buddies. Het kennismaking- en oefenweekend in de bossen bij Doorn kende een vlotte start – veel humor en er werd gelijk al veel gedeeld.

Tenslotte konden we in Camponaraya, Spanje, met 200 km voor de boeg, met blindelings vertrouwen, de eerste stappen van de tocht naar Santiago de Compostela maken. Halverwege moest een pelgrim opgeven door een overbelaste knie. Ze is veilig thuis gekomen, maar iedereen voelde het verlies.

Wandel met ons mee. We wensen u veel plezier met het lezen van de openhartige evaluaties.

Het bestuur van de Stichting Anders Bekeken, de vrijwilligers van de projectorganisatie en de deelnemers van editie 2024 danken u hartelijk voor uw financiële bijdrage waarmee u deze editie heeft mogelijk gemaakt. Een onvergetelijke ervaring voor alle deelnemers.

Bestuur Stichting Anders Bekeken CAB24

Séverine Kas
Sofie Mangnus
Ignace Suy

We hadden het niet gered zonder deze vrijwilligers:

- Dorothé. maakte deel uit van het team dat de selectiegesprekken heeft gevoerd
- Leentje. Kookte voor 15 personen op het oefenweekend.
- Wendy en Antoinette. Buddies van 2023. Hielpen in het kennismakingsweekend.
- Remco. Verbeteringen aan onze website.

2. Evaluatie deelnemers

“Hoe langer je wandelt hoe meer tijd je hebt.”

- meest gehoorde verzuchting tijdens de Camino

Angelique, pelgrim uit Ulft

4 jaar geleden hoorde ik van iemand over de Camino naar Santiago, ik dacht toen: “Dit is voor mij met mijn beperkte zicht niet mogelijk”. Tot dat ik twee jaar geleden, via Facebook, over Camino Anders Bekeken vernam. Toen durfde ik de stap nog niet te nemen, maar afgelopen voorjaar heb ik me dan toch ingeschreven voor de CAB 2024. Wat was ik verbaasd dat ik na het selectiegesprek bericht kreeg dat ik geselecteerd was.

Na wat whatsapp berichtjes via onze nieuw aangemaakte groep was het begin juli dan eindelijk zover dat we elkaar leerden kennen. Wat was het een gezellig en goed verzorgd weekend in Doorn. Het voelde meteen al goed aan en ik had er alle vertrouwen in om met deze groep naar Spanje te gaan. Toch wist ik na dit weekend ook dat ik eventjes wat extra moest gaan oefenen en dat heb ik dan ook gedaan.

31 augustus maakten we kennis met de mensen om onze groepsgenoten heen. Ook dit was weer een gezellige middag. Langzamerhand begonnen de spanningen wel toe te nemen. Het enige wat we wisten was dat we op zaterdagavond 5 oktober met het vliegtuig naar Spanje zouden gaan, we ongeveer 200 km van de Camino zouden lopen, we iedere ochtend om 8 uur met onze ingepakte rugzak klaar moest te staan en dat we iedere avond in een ander Hostel zouden verblijven. Aan de ene kant had ik super veel zin maar aan de andere kant begon ik ook te twijfelen. Deze twijfel is achteraf ongegrond gebleken.

De mooie tocht van 14 dagen heeft al mijn verwachtingen overtroffen. Ik weet bijna niet waar ik moet beginnen met de mooie ervaringen, er was zoveel. Laten we beginnen met het feit dat we een fantastische groep hadden, er is gepraat, gelachen, gedeeld, verzorgd, geslapen, gegeten en zelfs voorgelezen. Daarnaast is deze eeuwenoude route een hele mooie route waar plaats is voor bezinning, rust en ontdekking. Het dagelijkse simpele ritme van lopen, eten en slapen is zo fijn om mee te maken. Ook heb ik tijdens deze tocht veel over mezelf geleerd en ingezien dat ik mijn ogen eigenlijk teveel gebruik, als ik vertrouw op de hulp van anderen dan kan ik zoveel meer energie besparen. Het is niet erg om hulp te vragen, anderen staan graag voor je klaar. Ik denk met heimwee en weemoed terug aan mijn 14 dagen Camino en ben zeker van plan om zo iets vaker te ondernemen.

Anneke, buddy

In [de] twee weken [die volgen] gebeurt er veel en maken we van alles mee. We huilen en lachen samen. Hebben enorme geluksmomenten en tegenvallers. Dat Erna na een week naar huis gaat, snijdt als een mes door mijn ziel. De ziekenboeg die we later meemaken wanneer een deel vande groep een paar dagen echt beroerd is, is vervelend maar brengt ook weer de nodige ervaringen. Het maakt dat we allemaal ons zelf

tegenkomen en meemaken hoe we daar opreageren. We bouwen banden op met groepsgenoten die blijvend zijn en verder gaan dan de oppervlakte. We worden uitgedaagd op vlak van "irritaties" naarmate we langer bij elkaar zijn en elkaar beter leren kennen. Actie en reactie en het interessante wat zich dan afspeelt. Wat doet dit met mij? Waarom raakt het me zo? Waar komt dit vandaan? Hoe ga ik er mee om en wat leer ik ervan?

Ik heb zoveel geleerd van mijn minder/niet ziende groepsgenoten. Ik ervaar dat ik tegenwoordig vaak met plaatsvervangende schaamte naar de wereld om mij heen kijk. Hoe weinig houden we in onze maatschappij rekening met medemensen die met een handicap door het leven gaan en waar we eigenlijk zo weinig voor faciliteren in de aanpak van de dag?

Jullie positiviteit Linda, Mei-Lan, Erna, Angelique, Nelly en Truus. Jullie doorzettingsvermogen. Jullie dankbaarheid voor wat er wel is, jullie vermogen volwaardig te functioneren ondanks alle inspanning die dit kost, jullie discipline, jullie drive om te "vechten" voor bekendheid en aandacht zodat er verbeteringen komen. Jullie vermogen om mij daarin mee te nemen en te leren, jullie mens zijn vol van liefde en vriendschap, dank je wel!

En Rob, Marion, Iene, Ignace, Sofie, jullie bedankt voor jullie liefdevolle vriendschap, luisterend oor, verbondenheid. Wat ben ik blij dat jullie deel uitmaken van mijn leven. Severine, jij iets meer op afstand maar ook zo betrokken en waardevol in contacten!

En wat was het weer fijn om te "zijn in het moment". De ene voet voor de andere. Zon op je gezicht, vogeltjes die fluiten. De pittige herfstgeuren die je neus prikkelen. Storm en regen die jageselen, de voldoening als je daar goed uitkomt. Mijn hoofd tot rust. Nederland ver weg op afstand en tegelijkertijd zo dichtbij. Mijn dierbaren in mijn hart.

Erna, pelgrim

Daar was het weer.. de oproep op facebook van Stichting Camino Anders Bekeken. Je kon je weer aanmelden... Ieder jaar kwam hij voorbij en altijd was er een reden of excuus om niet mee te gaan. Maar dit jaar had ik geen excuus...En mijn vriend zei ook: als je dit graag wil, dan moet je schrijven!

Dus besloot ik te schrijven! Eind maart was mijn mail verzonden en ik was verrast dat ik eind april gebeld werd met vraag of ik op gesprek wilde komen! Even voor 3 kwartier op wereldreis naar Utrecht vanuit Friesland. Het was een prettig en gezellig gesprek! Later op de dag werd ik al gebeld of ik in oktober mee wilde?! Jazeker wel, leuk!

Het leverde me wel meteen een slapeloze nacht op... waar was ik aan begonnen?! 2 weken alleen weg gaan en hoe ging dat dan verder allemaal in zijn werk?! Gelukkig was het kennismakingsweekend 7/8 juli pas... en voor ik het wist was het ook alweer 7 juli en reisde ik af naar Doorn voor het kennismakingsweekend. In een gezellig gebouw midden in het bos zag de groep elkaar voor het eerst. Best bijzonder 12 mensen die elkaar (bijna allemaal) nog nooit hadden ontmoet. Een mooi intensief weekend! Kennis maken, met elkaar wandelen, hoe is het om met een buddy te lopen? Kun je daar snel op vertrouwen? Veel praten en gezelligheid. En a la Camino op stapelbedden slapen, op tijd 's morgens je boeltje weer in pakken. Daarna waren er nog 3 maanden die voor mij vol met gedachtes waren. Wat was praktisch om mee te nemen? Wat moest nou écht mee? En hoe zou het zijn? De route, omgeving, iedere dag een andere buddy, een andere slaappleaats / omgeving? Dingen waar ik me best druk over kan maken. En ik denk dat mijn partner er stiekem wel eens een beetje gek van werd haha

Maar 5 oktober was ik klaar voor vertrek naar Santiago de Compostela. Alles was prima geregeld! De albergues waren netjes, soms bijzonder (klooster), modern en soms een uitdaging met trappetjes en je weg vinden. Maar daar had je je buddy voor! Prachtige routes! En een spannende dag in de staart van een orkaan met veel water, wind en zelfs klimmen over omgewaaide bomen! (en toch was het een mooie dag!) Ik heb een prachtige week gehad!

Ja helaas een week. Door een knie blessure heb ik moeten besluiten om eerder terug te vliegen naar Nederland. Jammer, ik had graag door gegaan maar het was verstandiger om dit niet te doen.

En daar kwam een mooi inzicht om de hoek kijken..

Bij aanvang was het doel om 200 km te lopen en te eindigen met de groep in Santiago de Compostela. Maar die vrijdag was het doel veranderd naar stoppen waar het genoeg was. Een lastige beslissing maken: eens niet door gaan terwijl het eigenlijk genoeg was...

En dat op een reis waar ik al jaren bij dacht : ' ooit ga ik mee'. En dan ben je mee en moet je beslissen om niet verder mee te gaan...

En toch, het was goed. Het gaf rust, geen frustratie.

Sofie heeft zaterdag mij met de taxi naar Santiago airport gebracht en gezorgd dat er reisassistentie kwam. Heel fijn! Daarna ging Sofie terug naar de groep en ik naar Nederland, naar huis. En kijk ik terug opeen mooie intensieve ervaring die ik niet had willen missen!

Iene, buddy

Ik vond het allereerst echt geweldig. Ik heb ontzettend genoten ook nog even los van het feit dat het wandelen en reizen voor mij gewoon echt thuiskomen was, vond ik het ook echt heel mooi om op basis van gelijkwaardigheid aan het lopen te zijn. Ik heb dat echt op die stormachtige dag mogen ervaren, dat ik af en toe aan Angelique moest hangen om niet weggeblazen te worden. Ik ben dingen ook echt wel met andere ogen gaan bekijken. In 't begin liep ik nog heel beschrijvend naast de slechtienden en gaandeweg ben ik steeds meer gaan begrijpen dat het daar dus ook niet de hele tijd om gaat. De soms noodgedwongen verbinding gaf voor mij een echte verdieping in het contact met elkaar.

Wat ik daarnaast wel aan wil kaarten is de keuze die gemaakt wordt om op de laatste dag het buddykoppels maken los te laten. Het heeft voor mij invloed gehad op de sfeer

aan het einde van de reis. We zijn gestart met zo'n leuk kennismakingsweekend met elkaar, hebben zo'n indrukwekkende tocht gemaakt samen en eindigde daardoor voor mij wat als los zand. Ik heb er nog eindeloos over nagedacht en ik realiseerde me ook dat we daar niet gelijkwaardig zijn. Ik kan zo'n laatste dag desnoods alleen de stad in gaan, heb daar in principe niemand voor nodig maar de mensen met een visuele beperking hebben daar gewoon iemand voor nodig en ik vond dat een beetje schuren die laatste dag. Ook omdat er aan het einde van de twee weken inmiddels ook wat spanningen ontstaan onderling. Ik geloof dat ik gewoon op die laatste dag een verdeling zou maken en dan zijn we allemaal volwassen genoeg om onderling te ruilen, als de een wil winkelen of juist de dag in de kathedraal wil doorbrengen. Dit wil ik als tip meegeven. Daarnaast wil ik jullie enorm bedanken voor de geweldige organisatie. Alles was top geregeld, heel zorgvuldig en steeds in afstemming met de groep. Voor mij was het een ervaring met een gouden randje .

Ik wil eindigen met hoe het voor mij begon. De camino stond al heel lang op mijn verlangenslijstje. Nadat mijn vader overleed realiseerde ik me dat ik het graag samen met hem had willen doen. Het lukte me echter niet de plannen om te zetten in actie....toen kwam de stichting anders bekeken op mijn pad. Dankzij de Stichting is mijn wens uitgekomen en mijn vader was er bij (op een foto en in mijn hart). Dank!

Linda, pelgrim

Ik had een droom...

Twee jaar geleden kon ik niet mee. Hoe verrassend was het telefoontje van Sofie om dit jaar deel te mogen nemen aan de CAB24!!!

Het overviel me en ik twijfelde, wil ik dit nog wel?? Ik vroeg naar ervaringen bij een aantal Camino Anders Bekeken wandelaars van vorige edities. Er begon weer wat te kriebelen bij het horen van hun verhalen. Maar nog steeds twijfelde ik, tot mijn man de juiste vraag aan mij stelde; krijg je geen spijt als je niet meegaat? Tja, toen ging er een knop om, waar was die avontuurlijke meid gebleven die wel van een uitdagingen hield, die maanden ging backpacken in Australië, die er een kick van kreeg om skiënd de berg af te roetsen, en andere sportieve uitdagingen niet uit de weg ging?? Waar stond ik nu, angstig voor een Spaans wandelavontuur dat mij in de schoot geworpen werd?? Kortom, het antwoord was JA ik ga mee met CAB24!!!

Het kennismakingsweekend bleek een voorbode van wat ons tijdens de Camino te wachten stond, veel saamhorigheid en al snel een gevoel van verbondenheid met elkaar, maar ook flink assertieve mensen én stormachtige wandelingen! De eerste kennismaking met de groep kwam flink binnen! De motivatie van medereizigers om deel te nemen bleek veel stof tot nadenken te geven, hun verhalen raakten mij diep. Mijn verhaal raakte niet de kern van mijn persoonlijke motivatie maar toch voelde ik mij welkom als onderdeel van een warme groep. Dit gaf mij het vertrouwen om deze Camino reis écht met hun aan te gaan.

Na maanden van voorbereiding, passend en metend tas inpakken en kilometers maken stonden we daar eindelijk 5 oktober vol verwachting op Schiphol.

De reis was nu écht begonnen!

De wandeldagen vielen mij qua zwaarte niet tegen. Mijn conditie bleek goed genoeg om deze afstanden te overbruggen én alle uitdagingen door de dag heen te kunnen pareren met mijn beperkte energie.

Het was erg fijn om elke dag andere wandelkoppels te vormen. Het gaf iedere dag een frisse start met mooie afwisselende gesprekken. Soms met veel diepgang en een traan, andere keer met humor maar altijd in verbondenheid en positiviteit.

Wat mij van deze reis zal bijblijven gaat over grenzen verleggen, het afzien in de herbergen, de sportieve uitdagingen, uit je comfortzone stappen en vertrouwen geven aan de ander. Maar vooral ook de prachtige wandelingen, het lekkere eten, het fijne gezelschap, de verbondenheid met elkaar, het gezamenlijk onderweg zijn met Santiago als doel, het was allemaal één groot avontuur met een mooi samengestelde groep fijne warme mensen!

Ik ging mee om de sportieve uitdaging maar kwam thuis met een rugzak vol dierbare herinneringen, en meer vertrouwen in mezelf en anderen!

Mijn droom is uitgekomen.

Marion, buddy

Het was prettig dat Sofie en Ignace ons vertelde wat we konden verwachten. Heerlijk om iedere ochtend te starten met een goedmorgen en te weten wie vandaag degene is met wie je wil wandelen. Ik wist als het nodig was dat ik op hen kon terugvallen, dat was een vertrouwd gevoel. Maar alles wees zichzelf, op pad, genieten van wat we onderweg tegenkwam. Op het gemak koffie drinken, iets eten. Weer lekker doorstappen, slecht weer trotseren en dan is het toch niet supererg als je

schoenen vol lopen met water. En natter dan nat kun je toch niet worden. Alles is te verhelpen met een warme douche en een bed waar je in kunt liggen. Ik heb zo ontzettend genoten, was in het moment. Net of ik in een bubbel zat waar alleen de camino in hoorde en de rest van de wereld en mijn andere zorgen er niet toe deden. Ik vond de gesprekken met iedereen fijn, leerde iedereen beter kennen. Heb mezelf laten zien zoals ik ben, heb me aangepast, maar ben mezelf niet kwijtgeraakt. Heb adviezen gegeven, heb geluisterd, maar kon vaak ook mijn eigen verhaal kwijt. Ik vond het heel bijzonder hoe je verbinding maakt in korte tijd met mensen en veel kunt delen. En zag ook dat iedereen zijn eigen weg heeft in het leven en dat je dit kunt aanschouwen en dat mensen open kunnen staan en luisteren naar de ander, maar dat sommige dit gewoon niet kunnen. En dat is ook prima. Leven en laten leven bedacht ik me.

Op Schiphol bij terugkomst was het fijn dat we voor de douane al afscheid namen, wordt toch daarna wat onoverzichtelijker. Je kunt niet aandacht hebben voor je familie en dan

ook nog voor de groep. Dus dit vond is prettig. Was toch wat overweldigd door iedereen die daar stond.

Wat ik me na de reis realiseerde is dat ik veel beter in mijn lichaam zat dan voor de camino. Net alsof daarvoor mijn lijf te groot was voor wie ik was en dat het los zat. Nu paste het meer. Ik ben zo blij dat ik de kans heb gehad om hier deel van uit te maken. Voel me zeker sterker, in mijn hoofd, maar ook in mijn lijf. En hoogtevrees kreeg niet echt de kans om de kop op te steken omdat ik me verantwoordelijk voelde voor een ander persoon zodat ik daar sterk voor moest zijn. Daar had ik ook op gehoopt. Ik moest zaterdag een rare trap af in het bos en voorheen zou ik bang geweest zijn om te vallen. Nu wist ik, doe rustig aan, je kunt dit best!

Mei Lan, pelgrim

Al langer terug thuis dan we weg geweest zijn... realiseerde ik me vandaag.

Dat voelt gek, want ik wil zo graag terug, of verder wandelen.

Voor mij was het een wonderlijk mooie ervaring. Ik heb een rust en een innerlijke stilte gevonden waarvan ik vergeten was dat die bestond. Ik heb minstens elke dag meerdere momenten van diepe ontroering gevoeld, dagelijkse veelvuldig uitgeroepen en verzucht "hoe heerlijk dat ik hier mag zijn!".

Elke stap en elke dag heeft stukjes geheeld in mij, rust gebracht, me vervult met zoveel vreugde, me heel dicht bij mezelf gebracht en me stevig op mijn beide benen gezet. Ik had geen grootse thema's die ik wilde behandelen/bewandelen of over moest bezinnen, maar toch wandelde ik door het landschap van zoveel kernthema's en gevoelens dat ik opgeruimd en glashelder thuiskwam. En het was al best netjes in mijn leven. :-) Daarnaast heb ik ook echt genoten van het pelgrimsleven dat enkel uit wandelen, eten, slapen bestaat. Ik ervaar mijn leven helemaal niet als een ratrace waar ik dringend uit moet stappen, maar op de camino heb ik wel beseft hoeveel stress er alsnog in ons dagelijks leven zit, vol keuzes en beslissingen, als blinde persoon nog wel meer waarschijnlijk. Elke dag een buddy bij je hebben die samen de gele pijlen volgt, af en toe iets eet en verder gewoon de kilometers van de dag met je aflegt is een zaligheid en een handigheid die me helemaal tot rust deed komen.

Ik vond het ook echt van essentieel en bepalend belang dat we pas de ochtend zelf de info kregen over de route van die dag en het buddykoppel. Dit zorgde ervoor dat ik niet al kon gaan slapen met verwachtingen of gedachten over de volgende dag. Het niet weten ondersteunde me heel erg in het in het moment zijn en me overgeven aan de weg.

Zoals ik al wel vaker onderweg vertelde had ik nood aan langere wandeldagen. Het is in het wandelen dat ik mijn hart ten volle kon ophalen en meermaals was ik oprecht teleurgesteld als ik 'te vroeg' in de herberg aan kwam. Het zegt ook veel over mijn wandellust en nood aan de veiligheid van het wandelen. De middagen en avonden in de herbergen en op restaurant werden daardoor steeds minder m'n ding. Ik heb voor mezelf gemerkt dat 20km per dag mijn minimum is om dat onrustige beestje vanbinnen te temmen.

De aankomst in Santiago voelde passend voor onze groep en heb ik als een mooi ritueel ervaren, met als kers op de taart het ophalen van de compostella, de mis en zeker ook de fantastische lunch op het eind.

Het stukje 'vrij de stad bezoeken' sprak me dan weer niet aan. Ik vraag me af of er een andere overgang mogelijk is die bij de groep had gepast. Uiteraard vind ik dat we prima nog een paar dagen hadden kunnen doorlopen, maar ik besef ook wel dat je op de een of andere manier een eind moet breien. ;-)

Hoe zou het geweest zijn om vrijdagmiddag aan te komen na bv 15 km? of zaterdagochtend vroeg? mis, compostella, lunch en het vliegtuig op? brusk, maar de landing thuis is voor mij sowieso uitdagend.

Ik denk maar luidop, omdat ik ook in mijn achterhoofd heb dat het loslaten van de buddykoppels in Santiago niet voor iedereen makkelijk was. Ik heb daar zelf een fijne avond van kunnen maken en voelde me wel veilig in de groep, maar tegelijkertijd is dat ook een moeilijk moment als blinde/slechtziende. Na de veiligheid van de buddykoppels doorheen de hele week voelde het plots erg kwetsbaar dat er voor de dag in de stad en de luchthaven geen opgelegde buddykoppels waren. Het brengt dan allerlei angstjes naar boven waar we allemaal een hele reis voor beschermd werden. Plots moet de groep zijn dynamiek vinden, net op een moment dat de irritatietjes en ergernissen overlopen, maar er anderzijds ook een grote afhankelijkheid is van de slechtzienden naar de buddy's en dus ook een soort ongelijkheid de groep binnensloep. Een ziende persoon kan wel alleen de stad is als die even geen zin heeft in de groep, de slechtzienden kunnen dat niet. Dat voelde een beetje moeilijk voor mij.

En dan mijn grootste struikelblok;-) Waarom mag ik niet elk jaar mee??? *denk er een prullip en een smekend gezichtje bij:-) *

Nelly, pelgrim

Eigenlijk heb ik van alles genoten tijdens de Camino: het onderweg zijn, de herbergen, de slaapzalen met de stapelbedden, de fantastische herberg in Villafranca del Bierzo (mooier is er niet), de barretjes met cafe con leche, de gele pijlen met de schelpen. Zeker ook de buddy's, de begeleiding met het beugeltje wat zoveel gemak bracht, 24 uur een 'persoonlijke assistent' in de buurt die alle - voor mij moeilijke dingen - iets makkelijker maakte, de fijne gesprekken onderweg, de vele grappige momenten, het voorlezen uit 'de kleine prins' op de slaapzaal na een vermoeiende natte tocht. De gedeelde smart die de groep dichter bij elkaar bracht, de zorg voor ons allemaal - door iedereen bij ziekte, de hulp bij natte schoenen mbv de oude Volkskrant, je eigen was uitzoeken uit de gezamenlijke mand. De emotionele pelgrimsdiensten in de kerken waarbij ik me echt deel voelde van een grotere geschiedenis van pelgrims door de eeuwen heen.

Het concept van deze Camino Anders Bekeken zit zo goed in elkaar, en de invulling door het bestuur is bewonderenswaardig. Ik heb enorme bewondering voor de manier waarop het lukte om iedereen in de groep vanaf het begin gelijkwaardig te laten voelen. En hoe Ignace en Sofie de groep gecoacht hebben tijdens de tocht.

Voor mij persoonlijk heeft het een diepe impact achtergelaten. Ik heb mij vrij gevoeld, in verbinding met de mensen om mij heen en in vrede met mijzelf. Hulp accepteren geeft zoveel vrijheid, daardoor is deze tocht mogelijk geworden.

Sinds ik terug ben voel ik me lichter. De last van mijn beperking voelt minder groot. Ik wil proberen het wandelen vast te houden door LAW-paden te gaan lopen. De eerste etappe van het Noaberpad is al gelukt. En er is een plan om met een buddy het Pieterpad te gaan lopen.

Ik hoop dat deze Camino niet de laatste zal zijn. Want wat een fantastisch avontuur was het.

Rob, buddy

Wat een moed! Wat een wil om te leven! Wat een prachtige gesprekken en mooie momenten. Stil kijken naar het fundament van een dorp uit de ijzertijd, waarbij de ochtendnevel langzaam optrekt en het dorp gaat leven als je (met je hart) blijft kijken. Verdrinken van het lachen in het staartje van een orkaan. En daarna opdrogen voor de houtkachel. Magisch was het! Op het muurtje bij de kerk in gesprek over kunst en het leven en de kunst om te leven. Gesprekken over verlies en rouw en vooral humor en levenskracht. De kracht van muziek, het vertellen van verhalen en het wandelen. Alles viel op zijn plek. Ik gun iedereen zo'n ervaring. Saudade!

Al tijdens de Camino heb ik teruggegeven dat de organisatie goed in elkaar zit. De selectie door Severine en Sofie heeft voor deze reis een prachtige mix van mensen opgeleverd. Ik had graag nog wat langer per dag gelopen, met nog iets meer natuur, maar snap dat je met meer fitheid en wandelniveaus rekening moet houden. En natuurlijk kost (ook buddyen) in een stad meer energie. Santiago is natuurlijk een indrukwekkend slot. Dat heb ik nu ik er voor de 2^e keer was weer ervaren. De lunch voor mij als foody een heerlijk sluitstuk. Alhoewel, ik denk niet dat het stopt.

Wat je ziet met je hart, bewaar je in je hart!

Ik heb van vrienden en familie de vraag gekregen of ik het nog een keer zou doen. Het lijkt me prachtig. Maar – en ik snap dat daar ook veel tegen te zeggen is- dan graag de Portugues of Del Norte of Primitivo. In april/mei 2025 ga ik met Yvonne een

pelgrimsroute op Sicilië lopen. Stiekem ga ik even kijken of dat ook niet iets zou kunnen zijn om uit te proberen met slechtzienden.

Truus, pelgrim uit Haarlem

Dankzij PXE heb ik de laatste 10 jaar veel moeten inleveren op lichamelijk vlak. Met Pilates, Zumba en veel lopen houd ik mijn conditie op peil.

Mijn motivatie om de Camino te willen lopen was voor mij een test om te ervaren wat ik fysiek nog wel kan.

Ik kijk met veel plezier, tevredenheid en dankbaarheid terug op een heerlijke tijd. Het heeft mij veel zelfvertrouwen, energie en kracht gebracht. Deze zal ik in de nabije toekomst hard nodig hebben.

Sofie

Niet met z'n drieën maar met z'n tweeën als organisatie, ik vond het wel spannend om de inbreng van Séverine te moeten missen en zelf gaan invullen. Enerzijds in de voorbereiding en voor het vullen van de social media. Anderzijds het missen van iemand die vanuit ervaring met het hebben van een visuele beperking, andere input aan het geheel van CAB toevoegt, zowel aan de buddy's als de wandelaars en aan het geheel. Achteraf bekeken is het heel soepel verlopen. CAB 2024 als team nam gezamenlijk verantwoordelijkheid en ik mocht deel zijn van het team. Deze gelijkwaardigheid is voor mij erg belangrijk. De verantwoordelijkheid van CAB 2024 voor elkaar was er op praktisch vlak maar zeker ook op het vlak van elkaar echt en met respect ontmoeten. Ik ben geraakt door de mooie gesprekken onderweg en wat er is gedeeld tijdens de gezamenlijke reflectie momenten.

De taakverdeling is voor mij als vanzelf gelopen. En de momenten waarop er beslissingen moesten worden genomen (geen taxi's beschikbaar op het vliegveld, een wandelaar terug naar huis, conflict tussen 2 teamleden) was er goede afstemming en passende actie. Ik ben tevreden en trots.

Op de Camino kom ik weer thuis in mijn hart. De mooie ontmoetingen stellen mij in staat om in verbinding en vertrouwen met de ander te onderzoeken wie ik ben. En blij te zijn met wie ik ben. "Shalom balev", (Hebreeuws, licht en vrede in je hart) zo ben ik aangekomen in Santiago en dat kan ik nu thuis ook weer voelen als ik denk aan CAB 2024.

Foto 2. Ignace en Sofie dansen op het Praza do Obradoiro

Ignace

Het besef hoe intens deze wandeltocht was kwam pas echt door toen ik weer thuis was. Ik mis de groep waarmee ik twee weken op trok enorm. Ik snapte de relevantie van mijn werk niet meer. Ik zat bijna voltijds te dagdromen. Dat is inmiddels een beetje bijgetrokken, maar als ik bezig ben met alle foto's komt dat weer terug - mijn huisgenoten raken het aardig zat.

Het was ook wel een tocht. Fysiek vind ik het niet zwaar - hoewel er veel van je concentratie wordt gevraagd als je op 4 benen moet letten.

We hadden verschillende weertypes, met als hoogtepunt de resten van een orkaan. We liepen over weggeslagen paden, door nieuw ontstane rivieren, over omgevallen bomen, door slagregens met wind van meer dan 100 km/uur. De hele dag. De herrie is zo enorm - praten is er niet bij. Schoenen vol met water. En Linda liep naast mij gewoon te neuriën. Bij iedereen was de stemming goed an dat kleurt ook wel in hoe onze groep was: iedereen kwam opgeruimd aan.

Ik vond mijn mede wandelaars betrokken. Er is heel wat lief en leed uitgewisseld. Veel tranen gezien. Van leed en van geluk. In die twee weken is iedereen wel wat veranderd. Ik hoorde van een fototentoonstelling waar camino wandelaars vooraf en achteraf gekiekt werden. Ik zag een paar foto's. De ogen veranderen - dat zag ik ook in onze eigen groep, hoeveel die ogen ook nog kunnen zien.

3. Camino Anders Bekeken in de wereld

De Camino Anders Bekeken wordt zelf ook bekeken en herkent. Tijdens de tocht maken veel pelgrims contact met onze tweetallen. Hoe is het om blindelings deze tocht te lopen? Hoe werkt dat met zo'n beugel? Hoe is dat om altijd met zijn tweeën te lopen? Applaus onderweg en bij aankomst. Een briefje van de Camino 2019 in een café. Herbergiers en uitbaters die ons herkennen van vorige jaren.

En:

In Mei hielden we een lezing voor de diakonie in Meppel

In de JACOBSSTAF, het periodiek van het Nederlands Genootschap van Sint Jacob zijn in September en December interviews verschenen met deelnemers van de Camino Anders Bekeken 2024:

- [Met blindelings vertrouwen samen op pad](#)
- [Tranen van geluk bij Camino Anders Bekeken](#)

Social Media:

Naar aanloop, maar vooral tijdens de wandeltocht in Spanje delen we dagelijks onze belevenissen en foto's op [Facebook](#) en op [Instagram](#). Zo kunnen het thuisfront, bekenden en onbekenden ons volgen op het pad. Deelnemers zelf vinden het ook fijn, het werkt voor hen ook als een extern dagboek, er gebeurt zoveel en je maakt niet alles mee of ziet niet alles.

Neem gerust een kijkje op onze social media om in beeld en woord te zien hoe we onze tocht hebben beleefd!

4. Financiële verantwoording

Voor CAB 2024 spreken wij onze dank uit aan de fondsen die met hun bijdrage het opnieuw in beweging komen van de stichting en deze editie mogelijk gemaakt hebben. De stichting maakt kosten die niet door het reisgeld van de deelnemers wordt gedekt. Zonder deze steun zouden we deze tocht niet kunnen organiseren. We zijn dan ook erg blij met het blindelings vertrouwen wat ons geschonken wordt.

BEGROTING		
Reis-, verblijf- en onkosten	Begroot	Werkelijk
Vliegtickets AMSTERDAM - SANTIAGO retour (10 personen)	€ 2.500	€ 2.593
14 dagen accommodatie, 15 dagen eten en drinken á € 45,- /p.p. (10 personen)	€ 6.300	€ 6.750
Vervoer in Spanje	€ 800	€ 569
Onvoorzien	€ 600	€ 628
Reis- en verblijfskosten organisatie (2 personen)	€ 1.760	€ 1.869
Introductieweekend en presentatie dag	€ 1.500	€ 1.396
Totaal reis- en verblijfskosten	€ 13.460	€ 13.804
Projectkosten (voorbereiding, selectie, reiskosten)	€ 2.500	€ 1.548
Totaal projectkosten	€ 2.500	€ 1.548
Totale kosten CAB 2024	€ 15.960	€ 15.352
Eigen bijdrage deelnemers	€ 10.000	€ 10.250
Bijdrage fondsen en sponsoren	€ 5.960	€ 5.102

ONTVANGEN FONDSEN EN SPONSOREN	€ 6911
Stichting Blinden-Penning	€ 500,00
Rotterdamse Blindenbelangen	€ 2.500,00
Stichting Blindenbelangen	€ 1.500,00
Stichting Blindenhulp	€ 2.000,00

5. Tot slot

- 8 keer CAB
- 75 deelnemers
- 152 familie en vrienden
- 152 herbergen in Spanje
- 1652 Facebook volgers
- 1924 kilometers gelopen in Spanje

Met blindelings vertrouwen alleen kom je er niet.

Een project als dit kan alleen bestaan bij de gratie de stappen van de deelnemers, het harde werken van de projectorganisatie, het doorzetten van het bestuur en de (financiële) steun van fondsen en sponsoren.

We zijn iedereen dan ook dankbaar voor het samen optrekken met ons.

Vele stappen hebben we al gezet.

En we gaan door... see you in 2025 !

foto 3. groep tijdens de aan komst voor de kathedraal in Santiago: Marion, Angelique, Linda, Iene, Anneke, Truus, Sofie, Mei Lan, Ignace, Rob, Nelly.

Stichting Anders Bekeken

contact@stichtingandersbekeken.nl

Het bestuur van Stichting Anders Bekeken bestaat uit:

Séverine Kas (voorzitter)
Sofie Mangnus (penningmeester)
Ignace Suy (secretaris)

Gegevens:

KVK registratienummer 63874075.
Bankrekeningnummer NL86 TRIO 0390 9748 38 tnv Stichting Anders Bekeken.
RSIN nummer 855436177.
Stichting Anders Bekeken is een non-profit organisatie en ANBI geregistreerd.